

Київський університет імені Бориса Грінченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра інформаційних технологій і математичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 09 » 09 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології
(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення Факультет інформаційних технологій та управління
(назва інституту, факультету, відділення)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1945
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 2016 р.

2016 – 2017 навчальний рік

Освітні вимірювання. 8.04030201 Інформатика

Робоча програма навчальної дисципліни Соціальна статистика для студентів галузі знань 12 Інформаційні технології, спеціальності 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології.

Розробник:

Мазур Наталія Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних технологій та математичних дисциплін Факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інформаційних технологій і математичних дисциплін.

Протокол від « 07 » вересня 2016 року № 2.

Завідувач кафедри

Литвин О.С.
(прізвище та ініціали)

© Мазур Н.П., 2016 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р.

Соціальна статистика, 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології

Соціальна статистика, 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 12 Інформаційні технології	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки
	Спеціальність 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології	
Модулів – 1	Освітній рівень – другий (магістерський)»	Рік підготовки 5-й
Змістових модулів – 3		Семестр 1-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції 12 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2		Практичні 12 год.
		Модульний контроль 6 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Семестровий контроль 30 год.
	Вид контролю у 1-му семестрі – Екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 25% / 75%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Статистична освіченість є складовою соціологічної компетентності, тому її зміст, напрямки підвищення стають наразі в центрі уваги при підготовці фахівців в галузі соціології. При цьому слід відмітити, що роль статистичної освіти зростає в сучасному світі. Це обумовлено інформаційним суспільством, в якому зростає як потреба у статистичній інформації, так і в умінні користуватися нею для прийняття рішень в різних видах людської діяльності. Для соціолога інтерес представляють як результати статистичного вивчення масових явищ та процесів суспільного життя, так і використання статистичних методів в ході соціологічних досліджень.

Мета курсу: надати базові уявлення про сучасний стан соціальної статистики; показати можливості застосування статистичної інформації для соціологічного аналізу різних сфер суспільного життя.

Завдання:

- надати базові знання, що необхідні для статистичного аналізу соціальних явищ (процесів);
- розкрити специфіку статистичних методів, які використовуються в соціальній статистиці;
- навчити студентів розуміти та користуватися статистичні методи та показники;
- навчити студентів самостійно аналізувати статистичні дані, які відносяться до суспільних явищ та процесів.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- основні статистичні поняття (статистична сукупність, статистична закономірність, соціальний статистичний показник, одиниця сукупності тощо);
- стадії статистичного дослідження соціальних явищ та процесів;
- форми виразу соціальних статистичних показників;
- застосування в соціальній статистиці основних статистичних методів;
- особливості організації соціальної статистики та систему її показників;
- основні напрямки аналізу статистичних даних та джерела статистичної інформації про соціальну структуру суспільства, рівень життя населення, моральний стан суспільства тощо;

вміти:

- розробляти програму статистичного дослідження соціальних явищ та процесів;
- розраховувати середні, відносні статистичні показники, а також показники варіації, динаміки соціальних явищ тощо;
- проводити аналіз соціальної статистичної інформації;
- будувати статистичні таблиці, графіки;
- писати аналітичні довідки за матеріалами соціальної статистики.

3. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Вступ. Предмет і задачі соціальної статистики****Тема 1. Предмет і завдання соціальної статистики**

Сучасні уявлення про предмет статистики та її місце в системі наук.

Основні статистичні поняття та їх роль у формуванні методології соціальної статистики. Джерела та способи одержання статистичних даних. Статистичне спостереження: форми організації, вимоги до його проведення.

Тема 2. Початкове вимірювання соціальних характеристик та методи описової статистики, що використовуються у соціальних дослідженнях

Зведення та групування статистичних даних. Статистичний аналіз. Статистичний прогноз. Форми виразу статистичних показників: абсолютні величини, відносні величини, середні величини. Система національних рахунків.

Застосування окремих статистичних методів у соціальній статистиці. Методи класифікації та групування в соціальній статистиці. Метод середніх величин. Ряди розподілу. Статистичний аналіз динаміки соціальних явищ і процесів. Графічні методи в соціальній статистиці. Особливості вивчення зв'язків соціальних явищ (процесів).

Змістовий модуль 2. Статистика населення.**Тема 3. Населення як об'єкт вивчення соціальної статистики. Статистичне вивчення складу (структури) населення.**

Населення як статистична сукупність. Завдання статистики населення. Статистичне визначення кількості, природного, механічного та соціального руху населення. Перспективи статистики населення.

Структура сімей і домогосподарств. Основні напрямки, методи аналізу статистичних даних про склад населення. Переписи населення як джерело вивчення динаміки його соціального складу.

Тема 4. Статистичне вивчення руху населення. Середньорічні та перспективні розрахунки чисельності населення.

Методи вивчення динаміки соціального складу населення. Роль статистичної інформації про рух і соціальний склад населення в практичній роботі.

Основні напрямки статистичного аналізу узгодження соціальних, економічних та демографічних процесів на рівні країни, міста (регіону).

Змістовий модуль 3. Статистика рівня життя і доходів населення.

Тема 5. Методологічні підходи до визначення якості та рівня життя. Індекс людського розвитку.

Соціальне значення та завдання статистичного вивчення рівня життя населення. Поняття «рівень життя» та його межі в статистичній практиці. Система показників статистики рівня життя. Фактори, які впливають на рівень життя.

Систематичні дослідження сімейних бюджетів як джерело статистичної інформації про рівень життя населення.

Тема 6. Завдання статистичного вивчення доходів і витрат населення. Показники доходів і витрат. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів.

Доходи населення та їх статистичне вивчення. Види доходів. Показники, які характеризують доходи населення. Баланс грошових доходів та витрат населення. Показники диференціації доходів. Соціальні проблеми, пов'язані з диференціацією доходів населення.

Завдання та система показників статистики споживання населенням матеріальних благ та послуг. Загальний обсяг споживання населенням матеріальних благ (послуг). Структура споживчих витрат населення. Вибіркові обстеження бюджетів домогосподарств. Динаміка споживання населення.

Джерела статистичної інформації про доходи населення і споживання матеріальних благ і послуг.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л.		пр.	м.к.	с.р.	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Вступ. Предмет і задачі соціальної статистики					
Тема 1. Предмет і завдання соціальної статистики	9	2	2		5
Тема 2. Початкове вимірювання соціальних характеристик та методи описової статистики, що використовуються у соціальних дослідженнях	19	2	2		15
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4	2	20
Змістовий модуль 2. Статистика населення					
Тема 3. Населення як об'єкт вивчення соціальної статистики. Статистичне вивчення складу (структури) населення.	12	2			10
Тема 4. Статистичне вивчення руху населення. Середньорічні та перспективні розрахунки чисельності населення.	16	2	4		10
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	2	20
Змістовий модуль 3. Статистика рівня життя і доходів населення					
Тема 5. Методологічні підходи до визначення якості та рівня життя. Індекс людського розвитку.	14	2	2		10
Тема 6. Завдання статистичного вивчення доходів і витрат населення. Показники доходів і витрат. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів.	14	2	2		10
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	2	20
Семестровий контроль	30				
Усього годин	120	12	12	6	60

5. Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Вступ. Предмет і задачі соціальної статистики		
1	Визначення соціальної статистики як галузі статистичної науки. Визначення взаємозв'язків, що відбуваються в суспільстві та характеризують соціальні явища	2
2	Методологія соціальної статистики. Застосування статистичних методів і показників для аналізу динаміки, структури суспільних явищ та процесів	2
Змістовий модуль 2. Статистика населення		
3	Розрахунок структури, складу та середньої чисельності населення. Оцінка природного та механічного руху населення. Визначення соціальної мобільності населення. Побудова балансу населення	4
Змістовий модуль 3. Статистика рівня життя і доходів населення		
4	Визначення середнього, модального та медіанного доходів населення. Побудова кривої Лоренца. Оцінка диференціації доходів населення. Розрахунок коефіцієнтів еластичності. Опанування методики розрахунку індексів людського розвитку, злиденності населення.	2
5	Порівняння рівнів освіти двох регіонів. Побудова соціально-економічної нормалі системи освіти	2
Разом		12

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Вступ. Предмет і задачі соціальної статистики		20	5
1	Предмет і завдання соціальної статистики	5	1
2	Початкове вимірювання соціальних характеристик та методи описової статистики, що використовуються у соціальних дослідженнях	15	4
Змістовий модуль 2. Статистика населення		20	5
3	Населення як об'єкт вивчення соціальної статистики. Статистичне вивчення складу (структури) населення.	10	2
4	Статистичне вивчення руху населення. Середньорічні та перспективні розрахунки чисельності населення.	10	3
Змістовий модуль 3. Статистика рівня життя і доходів населення		20	5
5	Методологічні підходи до визначення якості та рівня життя. Індекс людського розвитку.	10	2
6	Завдання статистичного вивчення доходів і витрат населення. Показники доходів і витрат. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів.	10	3
Разом		60	15

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

10. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., із них: лекції – 12 год., практичні заняття – 12 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 60 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	1. Вступ. Предмет і задачі соціальної статистики (54 бали)		2. Статистика населення (54 бали)		3. Статистика рівня життя і доходів населення (54 бали)	
Теми	1	2	3	4	5	6
Лекції (теми, бали)	Предмет і завдання соціальної статистики (1 бал)	Початкове вимірювання соціальних характеристик та методи описової статистики, що використовуються у соціальних дослідженнях (1 бал)	Населення як об'єкт вивчення соціальної статистики. Статистичне вивчення складу (структури) населення (1 бал)	Статистичне вивчення руху населення. Середньорічні та перспективні розрахунки чисельності населення (1 бал)	Методологічні підходи до визначення якості та рівня життя. Індекс людського розвитку (1 бал)	Завдання статистичного вивчення доходів і витрат населення. Показники доходів і витрат. Вивчення диференціації населення за рівнем доходів (1 бал)
Практичні заняття (теми, бали)	Визначення соціальної статистики як галузі статистичної науки. Визначення взаємозв'язків, що відбуваються в суспільстві та характеризують соціальні явища (11 балів)	Методологія соціальної статистики. Застосування статистичних методів і показників для аналізу динаміки, структури суспільних явищ та процесів (11 балів)	Розрахунок структури, складу та середньої чисельності населення. Оцінка природного та механічного руху населення. Визначення соціальної мобільності населення. Побудова балансу населення (22 бали)	Визначення середнього, модального та медіанного доходів населення. Побудова кривої Лоренца. Оцінка диференціації доходів населення. Опанування методики розрахунку індексів людського розвитку, злиденності населення (11 балів)	Порівняння рівнів освіти двох регіонів. Побудова соціально-економічної нормалі системи освіти (11 балів)	
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)		Самостійна робота (5 балів)	
Погодний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен (40 балів)					

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Вивчення дисципліни здійснюється за машинним варіантом з організацією занять у спеціалізованих комп'ютерних залах, де кожний студент отримує можливість навчатись безпосередньо на індивідуальному робочому місці, обладнаному персональним комп'ютером.

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;

- виконання тестових завдань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	40	100
20	20	20		

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2
2	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	2	20	2	20
5	Індивідуальне завдання	-	-	-	-	-	-	-
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	54	-	54	-	54

Методика розрахунків модульної і семестрової оцінок студента

№ з/п	Оцінка студента	Макс. оцінка	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
1	Максимальна підсумкова семестрова модульна оцінка (МС)	60	-	-	-
2	Максимальні підсумкові оцінки за змістовими модулями (ММ)		20	20	20
3	Фактична кількість балів, отриманих студентом за видами поточного контролю (приклад) (ФБ)		49	52	47
4	Підсумкові фактичні оцінки студента за змістовими модулями $M = \text{ФБ} * \text{ММ} / \text{МВ}$ (приклад)		18	19	17
5	Підсумкова семестрова модульна оцінка студента $C = M_1 + M_2 + M_3$ (приклад)	60	54		
6	Екзаменаційна рейтингова оцінка студентів, (Е) (приклад)	40	35		
7	Підсумкова семестрова рейтингова оцінка студента $P = C + E$ (приклад)		89/В		

Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проєктор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс.
- презентації.
- навчальні посібники.
- робоча навчальна програма.
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

14. Рекомендована література**Базова**

1. Гусаров В.М. Статистика: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2001. – 463 с.
2. Всеукраїнський перепис населення. Методологія та організація: навч.посібник. – К.: Держкомстат України, 2001. – 336 с.

3. Едророва В.Н., Едророва М.В. Общая теория статистики: учебник. – М.: Юристъ, 2001. – 511 с.
4. Елисеева И.И. Статистика: Учебник / Егорова И.И., Курышева С.В. и др.; под ред. И.И. Елисеевой. – М.: ТК Велби, Изд-во «Проспект», 2008. – 448 с
5. Ефимова М.Р. Социальная статистика: Учебн. пособие / М.Р.Ефимова, С.Г. Бычкова; под ред. М.Р.Ефимовой. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 560 с.
6. Практикум по социальной статистике: учебное пособие /Под ред. И.И. Елисеевой. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 368 с.
7. Статистика: підручник /За ред. С. С. Герасименка. – К.: КНЕУ, 2000. – 467 с.
8. Удотова Л. Ф. Соціальна статистика: підручник.– К.: КНЕУ, 2002. – 376 с.
9. Уманець Т. В. Статистика: навч. посібник / Т.В. Уманець, Ю.Б. Пігарев. – К.: Вікар, 2003. – 623 с.
10. Шерстнева Г.С. Социальная статистика: Конспект лекций. – М.: Эксмо, 2009. – 160 с.

Допоміжна

11. Алушко С. Витоки, еволюція, персоналії та наукові здобутки української статистичної думки // Статистика України. – 2000.– № 1. – С. 57-61.
12. Геллер В. Б. Статистика ринку житла: Навч. посібник.- К.: Ін-т статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2000. – 190 с.
13. Глинский В. В., Ионин В. Г. Статистический анализ: Уч. пособие, 2-е изд. – М.: ИИД «Филинь», 1998. – 264 с.
14. Государственная статистическая отчетность в современных условиях: моногр. / А.В. Сидорова, О.А. Зеленый, В.В. Авдеева (ред.). Донецкий нац. ун-т. – Х.: ИНЖЕК, 2008. – 304 с.
15. Гурьев В. И. Основы социальной статистики: методы, система показателей, анализ. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 176 с.
16. Давидова Л.А. Статистика: Все формулы: Учеб. пособие. – М.: ТК Велби, 2008. – 24 с.
17. Захожай В. Б., Калина А. В. Статистика труда и занятости: Учеб.-метод. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 79 с.
18. Инновационные технологии в статистике: Учебник для вузов /Божко В., Хорошилов А., Гаспариан М. И др. – М.: Финстатинформ, 2002. – 143 с.
19. Каткова Т.І. Статистика: навчально-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. / Т.І Каткова, Н.О. Попова. – Донецьк: Юго-восток, Лтд., 2008. – 240 с.
20. Кулинич Р.О. Статистичні методи аналізу взаємозв'язку показників соціально-економічного розвитку: моногр. – К.: Формат, 2008. – 288 с.
21. Парфенцева Н. А. Международные и национальные статистические классификации: методология, опыт, проблемы, – К.: НИИ статистики Госкомстата Украины, 2000. – 358 с.
22. Плошко В. Г., Елисеева И. И. История статистики: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 1990.– 295 с.
23. Правова статистика: Курс лекцій /О. М. Джужа (відп. ред.). – К.: Нац. акад. внутрішніх справ України, 2000. – 336 с.
24. Статистика: Підручник/ Під ред. О. П. Бондаренко. – К.: КНЕУ, 1998. – 468 с.
25. Практикум по статистике: Учебное пособие /Под ред. В. М. Симчеры. – М.: Финстатинформ, 1999. – 259 с.
26. Статистический словарь /Гл. ред. А. В. Юрков. – М.: Финстатинформ, 1999. – 479 с.

Інформаційні ресурси

1. ЕНК «Соціальна статистика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-learning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=2476>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>